

Drie vragen die elke bestuurder moet stellen over zijn digitale autonomie

Your cloud. Your rules.

Gebouwd op jouw locatie,
beheerd vanuit Nederland

Europese bedrijven en overheidsinstellingen draaien massaal op Amerikaanse cloudplatformen. Dat was lange tijd een rationele keuze: ogenschijnlijk goedkoop, schaalbaar en eenvoudiger in beheer. Maar de huidige geopolitieke realiteit heeft die aanname onderuitgehaald. Wie zijn data toevertrouwt aan een Amerikaans platform, geeft mogelijk meer uit handen dan hij beseft.

Ruud Harmsen,
CEO en oprichter, Fairbanks

Fairbanks, een Nederlandse IT-dienstverlener uit Baarn, speelt al jaren in op dit vraagstuk. CEO en oprichter Ruud Harmsen en CTO Wout van Heeswijk zien de urgentie toenemen, maar stellen vast dat de bewustwording bij bestuurders achterblijft. “Pas als het heel erg dichtbij komt, wordt het een prioriteit”, zegt Harmsen. “En tegen die tijd is de afhankelijkheid al groot.”

De CLOUD Act als sluipend risico

De juridische basis van het probleem ligt in de Amerikaanse CLOUD Act. Die wet geeft de Amerikaanse overheid het recht om toegang te eisen of te onttrekken tot alle data op systemen van Amerikaanse bedrijven, ongeacht waar die systemen staan. Wie zijn data host bij AWS, Microsoft Azure of Google Cloud, accepteert feitelijk dat Washington in die data kan kijken. “Het maakt echt niet uit waar de data staat”, legt Harmsen uit. “Of het nu een Amerikaanse hyperscaler is of het platform gebouwd is met Amerikaanse software: de Amerikaanse overheid kan en mag in de data kijken of

je domweg afsluiten van het platform of de technologie.”

Dat abstracte risico wordt concreet in actuele voorbeelden. De Amsterdam Trade Bank ging failliet nadat de Amerikanen de stekker uit Office 365 trokken. Een Europese aanklager werd de toegang tot zijn Microsoft e-mailaccount onttrokken. En de mogelijke verkoop van Solvinity aan een Amerikaans bedrijf leidde tot directe politieke interventie. De CLOUD act is daarmee van invloed op deze uiterst kritieke infrastructuur, en geopolitieke spanningen zijn geen theoretisch debat meer.

Drie vragen over soevereiniteit

Van Heeswijk geeft aan dat het gaat om grip en controle over je eigen cloud. Hij maakt onderscheid tussen drie lagen aspecten van digitale soevereiniteit en signaleert dat de meeste organisaties alleen de eerste stellen. “Waar staat mijn data? Dat is de vraag die gesteld wordt”, zegt hij. “Maar de tweede is: welke technologie heb ik nodig om iets te kunnen met die data? En de derde: wie heeft de sleutels in handen, en bepaald of je toegang hebt?” Wie die vragen niet alle drie kan beantwoorden, heeft geen grip op zijn eigen infrastructuur. “Het hebben van een Word-document is nutteloos als je geen toegang tot Word hebt.”

Die drie dimensies - data-soevereiniteit, technologische soevereiniteit en operationele soevereiniteit - bepalen samen hoe kwetsbaar een organisatie werkelijk is. Dat een datacenter in Nederland staat helpt niet als de software Amerikaans is. Werken

met een Nederlandse hostingpartij helpt niet als die overgenomen wordt door een buitenlandse partij. Bewustwording over die gelaagdheid is de eerste stap.

Open source: van zolderkamer naar enterprise

Fairbanks bouwde zijn bedrijfsmodel ruim twintig jaar geleden al op open source cloudtechnologie, een keuze die destijds als niche gold maar nu mainstream blijkt. Het fundamentele aan deze licentievorm maakt dat de klant voor altijd gebruikersrecht heeft zonder beperkingen. “80 procent van wat via het internet geconsumeerd wordt, draait op open source software”, stelt Van Heeswijk. “Het idee dat open source obscuur of minder betrouwbaar is, klopt simpelweg niet.”

“

Het idee dat open source obscuur of minder betrouwbaar is, klopt simpelweg niet

Het bedrijf bouwt private cloudplatformen op basis van onder meer OpenStack, Kubernetes en Linux, volledig beheerd zonder afhankelijkheid van Amerikaanse softwarelicenties. VodafoneZiggo en Naturalis zijn voorbeelden van organisaties die op deze aanpak vertrouwen. “Zij zijn maximaal in controle”, zegt Harmsen. “Het is: jouw regels, jouw cloud.” De technologische complexiteit ligt bij Fairbanks, niet bij de klant. Door meerdere klanten te bedienen vanuit dezelfde basis, kan het bedrijf bovendien efficiënter opereren dan elke organisatie op eigen houtje zou kunnen.

Fairbanks werkt bovendien aan een technologie waarmee cloudomgevingen ook zonder internetverbinding kunnen worden bijgewerkt, via een USB-stick. Voor havens,

belastingdiensten of energiebedrijven die niet volledig afhankelijk willen zijn van een netwerkverbinding, is dat een wezenlijk verschil.

De rekening van afhankelijkheid

De recente overname van VMware door Broadcom illustreert wat er op het spel staat rondom autonomie en soevereiniteit. Licentiekosten stegen voor sommige klanten met factor drie tot tien. Bedrijven die meenden dat het zo’n vaart niet zou lopen, staan nu voor een dure migratie of een nog duurdere verlenging. “Weet je zeker dat Microsoft volgend jaar zijn prijzen niet verdriedubbelt?” vraagt Harmsen. “En los daarvan: het blijft Amerikaanse software. De CLOUD Act los je daar niet mee op.”

Een hybride aanpak is voor de meeste organisaties het meest realistisch. Behoud bijvoorbeeld Office 365 voor dagelijkse communicatie, maar zorg dat de bedrijfskritische systemen van het bedrijf op een soeverein platform staan. Dat vraagt om een bewuste strategie. “Je moet een plan maken”, zegt Van Heeswijk. “Je moet weten welke onderdelen echt kritiek zijn en partners hebben die daarin kunnen adviseren.”

Harmsen besluit nuchter: “Als je twijfelt over je digitale soevereiniteit, laten we dan een kop koffie drinken”.

Wout van Heeswijk,
CTO, Fairbanks